

Предмет: Одговор на Барање за слободен пристап до информации од јавен карактер

Почитувани,

Во врска со Вашето барање, согласно Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер (Службен весник на Република Македонија бр. 13/06, 86/08, 6/10, 42/14, 148/15 и 55/16), Министерството за труд и социјална политика Ве известува дека во последниве 10 години, во Република Македонија во неколку наврати се направени измени на политиките за заштита на децата и на младите во ризик. Најпрво беше донесен Закон за малолетничка правда во 2007 година каде што за првпат се споменува терминот „дете во ризик“. Овој поим е сместен во областа на казненото законодавство за децата, меѓутоа во својата дефиниција препознава и малку поширок контекст. Во таа смисла дефиницијата за дете во ризик во Законот за малолетничка правда е следнава: „дете во ризик е секое дете кое наполнило седум, а не наполнило 18 години со телесна попреченост или пречки во менталниот развој, жртва на насилство, воспитно и социјално запуштено, кое се наоѓа во таква состојба во која е отежнато или е оневозможено остварувањето на воспитната функција на родителите/или/от, односно старателите/или/от, кое не е вклучено во системот на образованието и воспитувањето, вовлечено во питање, скитање или проституција, кое употребува дроги и други психотропни супстанции и прекурзори или алкохол, а кое поради ваквите состојби е или може да дојде во допир со закон како жртва или како сведок на дејствие кое со закон е предвидено како прекршок или дејствие кое со закон е предвидено како кривично дело“. Во областа на социјалната заштита, пак, се користи поразлична терминологија каде што поимот „социјален ризик“ е содржан во одредбите од Законот за социјална заштита, кои се однесуваат подеднакво на децата, на младите и на возрасните. Во таа смисла, во поимот „социјален ризик“ се содржани ризиците по здравјето, ризиците на старост и на стареење, ризиците на еднородителските семејства, ризиците од невработеност, губење приход за издржување врз основа на работа и слично, ризиците од сиромаштија и ризиците од друг вид социјална исклученост. Во 2008 и во 2010 година беше донесен Закон за измени и дополнување на Законот за малолетничка правда, за потоа во 2013 година да се донесе нов закон насловен Закон за

Република Северна Македонија

**Министерство за труд
и социјална политика**

Сектор за координација и техничка помош на министерот

правда на децата . Во сите измени од ЗМП до ЗПД единствено не е променет членот кој ги дефинира поимите опфатени во овие закони каде што е содржана и дефиницијата на поимот „дете во ризик“. Законот за заштита на децата , кој иако директно не е посветен на децата во ризик, во своите одредби содржи мерки за социјална заштита кои ги опфаќаат сите деца, па следствено на тоа и децата во ризик.

За децата и младите во ризик се предвидени превентивни мерки и во следните документи: Закон за семејство, Национална стратегија за намалување на сиромаштијата и социјалната исклученост , Акциски план за деца на улица, Националната стратегија за млади 2016 – 2025 година, каде една од целите е ресоцијализација и рехабилитација на младите во ризик.

За децата и младите во конфликт (судир) со законот постојат две дефиниции во Законот за правда на децата, едната ги дефинира децата во судир со законот на возраст од 14 до 16 години, а другата децата во судир со законот постари од 16 години. Податоците за оваа категорија се достапни во меѓуопштинските центри за социјална работа, Заводот за социјални дејности и Министерството за правда на РМ.

Најзначаен документ за спроведување активности на национално ниво во областа социјална заштита е Годишната програма за остварување на социјалната заштита која секоја година се усвојува од Владата на Република Македонија. Во рамките на оваа програма се дефинирани подрачјата за социјална заштита и е наведен начинот на реализирање на програмата преку обезбедување услуги и мерки за социјална превенција, вонинституционална заштита и институционална заштита за граѓаните кои се изложени на основните социјални ризици. Како корисници на социјална заштита се опфатени со услуги и мерки за социјална заштита и децата во ризик,

Друг значаен документ е Националната програма за развој на социјалната заштита 2011 – 2021 година во согласност со Законот за социјална заштита, која ја изготвува Владата на Република Македонија. Во неа се утврдуваат целите, приоритетите и правците на развој на социјалната заштита на граѓаните на Република Македонија со мерки на активна социјална политика, на среден рок до 5 години и на долг рок до 10 години

Со почит,

Изработил: Африм Селими

Одобрил: Мабера Камбери

**Министер
Јагода Шахпаска**